

Türkiye eğitim sisteminde dijital araç kullanımı: Fırsatlar ve zorluklar çerçevesinde bir inceleme¹

Aysun İslamoğlu², Nermin Yılmaz Toplu³, Şemsettin Ercan⁴, Erdem Kahraman⁵

DOI 10.5281/zenodo.10600555

Özet

Bu makale, dijital çağda Türkiye'deki eğitim sisteminde öğrencilerin dijital beceri düzeylerini detaylı bir şekilde incelemektedir. Çalışmada, öğrencilerin bilgi toplumunda başarılı bireyler olabilmeleri için gerekli olan dijital becerilerin eğitim sistemine entegrasyonunu, teknolojik altyapının mevcut durumunu ve sosyoekonomik faktörlerin bu beceriler üzerindeki etkisini ele alınmaktadır. Bu çerçevede öğretmen ve öğrencilerin dijital teknolojileri etkili bir şekilde kullanma becerileri, eğitimde dijital becerilerin geliştirilmesinin önemi ve dijital araçların kullanım yetkinliğinin öğrencilerin geleceğine katkıları incelenmiştir. Ayrıca, Türkiye'deki kentsel ve kırsal okullar arasındaki dijital altyapı ve eğitimde dijital fırsat eşitliği konusundaki farklılıklar ortaya konulmaya çalışılmış, Türkiye'de öğretmen ve öğrencilerin dijital teknoloji kullanımındaki zorluklar ve fırsatlar değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında eğitim politikaları ve okul programlarının, öğrencilerin dijital becerilerini sürekli olarak geliştirmeye yönelik tasarlanması, tüm öğrencilere eşit fırsatlar sunulması, dijital becerilerin kazanılmasında önemli bir adalet ve eşitlik meselesi olduğu hususu değerlendirilmiştir. Bu amaçla eğitim sistemleri, teknolojik kaynaklara erişimdeki farklılıkları azaltacak ve her öğrencinin dijital becerilerini geliştirmesine yardımcı olacak stratejiler geliştirmelidir.

Anahtar Kelimeler: dijitalleşme, öğretmen, öğrenci

Use of digital tools in the Turkish education system: A review within the framework of opportunities and challenges

Abstract

This article examines the education system in Turkey and students' digital skill levels in the digital age. The study discusses integrating digital skills into the education system, which is necessary for students to become successful individuals in the information society, the current state of the technological infrastructure and the impact of socioeconomic factors on these skills. In this context, the skills of teachers and students in using digital technologies effectively, the importance of developing digital skills in education, and the contributions of competence in using digital tools to the future of students were examined. In addition, the differences between urban and rural schools in Turkey regarding digital infrastructure and equality of digital opportunities in education were tried to be revealed, and the difficulties and opportunities in using digital technology by teachers and students in Turkey were evaluated. Within the scope of the study, it was assessed that educational policies and school programs should be designed to continuously improve students' digital skills, providing equal opportunities to all students and that it is an essential issue of justice and equality in the acquisition of digital skills. To this end, education systems should develop strategies to reduce differences in access to technological resources and help each student develop digital skills.

Keywords: digitalisation, teacher, student

¹ DERLEME ÇALIŞMASIDIR

² Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, aysunislamoglu35@gmail.com

³ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, nerminyilmaz12@gmail.com

⁴ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, ercansemsettin@gmail.com

⁵ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, erdemkahraman3545@hotmail.com

Giriş

Dijital çağın hızla ilerlemesi, öğrencilerin dijital becerilerini eğitimdeki başarılarının ve gelecekteki iş hayatlarının kritik bir bileşeni haline getirmiştir. Bu beceriler, öğrencilerin bilgi toplumunda etkin bireyler olmalarını sağlayacak temel araçlardır. Türkiye'deki öğrencilerin dijital beceri düzeyleri, ülkenin eğitim sistemine, teknolojik altyapısına ve sosyoekonomik koşullarına göre büyük çeşitlilik göstermektedir. Eğitim sistemine entegre edilen dijital beceriler, öğrencilere kritik düşünme, problem çözme ve yaratıcı düşünme gibi yetenekler kazandırmakta önemli bir role sahiptir. Bu beceriler, öğrencilerin eğitim süreçlerinde daha aktif ve etkileşimli bir rol almalarını sağlamaktadır. Türkiye'deki okullarda, dijital teknolojilerin kullanımı bu becerilerin gelişimini desteklemekte; ancak bu kullanımın yaygınlığı ve etkinliği bölgeye göre değişkenlik göstermektedir. Teknolojik altyapının durumu, öğrencilerin dijital becerilerinin gelişiminde önemli bir faktördür. Şehirlerdeki okullarda genellikle daha iyi teknolojik imkanlar bulunurken, kırsal alanlardaki okullarda bu tür imkanlar sınırlıdır. Bu durum, öğrenciler arasında dijital becerilerin gelişiminde önemli farklılıklara yol açmakta ve eğitimde dijital fırsat eşitliğinin sağlanmasını zorlaştırmaktadır. Sosyoekonomik faktörler de öğrencilerin dijital beceri ediniminde etkili olmaktadır. Ekonomik olarak dezavantajlı bölgelerde yaşayan öğrenciler, dijital araçlara ve kaynaklara erişimde sınırlılıklar yaşayabilmekte, bu da onların dijital dünyada rekabet edebilme becerilerini sınırlamaktadır. Bu durum, öğrencilerin uzun vadeli eğitim ve kariyer hedeflerini etkileyebilecek önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır (Kurt, Ceylan, Bodur, & Yüksel, 2023).

Dijital çağın eğitim sektörüne getirdiği devrim niteliğindeki değişiklikler, öğretmenlerin rollerini ve eğitim metodolojilerini kökten etkilemiştir. Bu yeni dönemde, öğretmenlerin dijital becerileri, eğitimin niteliği ve erişilebilirliği açısından hayati bir öneme sahip olmuştur. Özellikle Türkiye gibi hızla dijitalleşen ülkelerde, bu becerilerin mevcut durumu, eğitim sistemlerinin genel yapısı ve teknolojik entegrasyon açısından değerlendirilmelidir. Dijital teknolojilerin eğitimdeki rolü, sadece öğretim araçlarının çeşitlenmesiyle sınırlı değildir; aynı zamanda öğrenme süreçlerinin yeniden tasarlanmasını da gerektirir. Türkiye'deki öğretmenler, dijital araçları kullanarak öğrenci katılımını artırma, öğrenme materyallerini çeşitlendirme ve eğitimi daha erişilebilir hale getirme konusunda önemli adımlar atmıştır. Öğretmenlerin bu dijital araçları etkin bir şekilde kullanabilmeleri için daha fazla eğitim ve destek gerektiğini göstermektedir (Reiser & Dempsey, 2018).

Dijital çağ, eğitim alanını derinden etkileyerek öğretmenlerin ve öğrencilerin etkileşim biçimlerini dönüştürmüştür. Bu dönüşümün önemli bir parçası, öğretmenlerin kazandıkları yeni dijital becerilerin sınıf içinde uygulanması ve öğrencilerin bu teknolojileri nasıl öğrendiklerinin ve kullanabildiklerinin değerlendirilmesidir. Bu çalışmanın amacı, öğretmenlerin sınıf içi dijital beceri uygulamalarını ve bu uygulamaların öğrenci öğrenimine etkisini detaylı bir şekilde ortaya koymaktır.

Bu çalışma, Türkiye eğitim sisteminde dijital araç kullanımının fırsatlarını ve zorluklarını inceleyerek önemli bir alanı ele almaktadır. Çalışma, öğrencilerin dijital becerilerini ve bu becerilerin eğitim sistemi içindeki entegrasyonunu, teknolojik altyapının mevcut durumunu

ve sosyoekonomik faktörlerin bu beceriler üzerindeki etkisini kapsamlı bir şekilde değerlendirmektedir. Öğretmen ve öğrencilerin dijital teknolojileri kullanma yetkinliklerini, eğitimde dijital becerilerin geliştirilmesinin önemini ve dijital araçların kullanım yetkinliğinin öğrencilerin geleceğine etkilerini incelemektedir. Ayrıca, kentsel ve kırsal okullar arasındaki dijital altyapı farklılıklarını ve eğitimde dijital fırsat eşitliği konusundaki zorlukları ortaya koyarak, Türkiye'de eğitim politikaları ve okul programlarının bu konudaki eksikliklerini ve potansiyel iyileştirmelerini tartışmaktadır.

Bu çalışma, Türkiye'nin eğitim sistemine dijital teknolojilerin entegrasyonu ile ilgili mevcut literatürdeki boşlukları doldurmaya ve eğitimde dijital dönüşümün öğrenci ve öğretmen perspektifinden detaylı bir analizi yaparak, mevcut durumu ve geleceğe yönelik önerileri ele almaktadır. Özellikle, kırsal ve kentsel bölgeler arasındaki dijital fırsat eşitliğinin sağlanması, teknolojiye erişimdeki eşitsizliklerin azaltılması ve eğitimde dijital becerilerin geliştirilmesine odaklanan politika önerileri sunmaktadır. Çalışma, dijital çağda eğitimin nasıl geliştirilebileceğine dair önemli bilgiler sunarak, Türkiye'deki eğitim sistemini güçlendirmek ve tüm öğrencilere eşit ve kaliteli eğitim fırsatları sunmak için kritik adımlar önermektedir. Bu durum, eğitim alanındaki mevcut boşlukları doldurmak ve geleceğe yönelik stratejiler geliştirmek için önemli bir katkı sağlayacaktır.

Öğretmenlerin dijital beceri seviyeleri

Yeni mezun öğretmenlerin dijital becerileri genellikle üniversite eğitimlerinin bir parçası olarak kazandıkları temel bilgi ve becerilere dayanmaktadır. Bu genç öğretmenler, genellikle dijital araçların kullanımında daha hevesli ve esnek olmasına rağmen yine de sürekli gelişen teknolojik trendlere uyum sağlamak zorlanabilmektedirler. Deneyimli öğretmenlerin durumunda ise, dijital becerilerin güncellenmesi ve sürekli gelişen teknolojilere adaptasyon, daha karmaşık bir meseledir. Bu öğretmenler, genellikle daha geleneksel eğitim yaklaşımlarına aşina oldukları için, dijital araçların entegrasyonunda daha fazla zorluk yaşayabilirler. Deneyimli öğretmenlerin dijital becerilerinin geliştirilmesinin, sürekli profesyonel gelişim ve etkili eğitim programlarıyla desteklenmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır (Tüzel & Tok, 2013). Ancak, bu teknolojik adımların öğretmenlerin dijital beceri seviyeleriyle tam bir uyum içinde olmadığı gözlemlenmektedir. Yapılan araştırmalar, öğretmenlerin dijital teknolojilere erişim ve bu teknolojileri etkili bir şekilde kullanma konusunda önemli farklılıklar gösterdiğini ortaya koymaktadır. Özellikle kırsal ve sosyoekonomik açıdan az gelişmiş bölgelerdeki öğretmenler, dijital araçlara erişimde ve bu araçları pedagojik amaçlar için kullanmada daha fazla zorluk yaşamaktadırlar (Alkan, 2011).

Bu entegrasyon sürecinin başarısı, öğretmenlerin dijital beceri seviyelerinin sürekli olarak geliştirilmesine ve güncellenmesine bağlıdır. Eğitim politikaları ve eğitim programları bu ihtiyaca cevap verecek şekilde düzenlenmelidir. Öğretmenlerin dijital becerilerini geliştirmek için profesyonel gelişim programlarına ve teknolojik altyapıya yapılan yatırımların sürekli artırılması önemli olmaktadır (Dickinson & Bass, 2020).

Öğrencilerin dijital beceri düzeyleri

Şehirlerde yaşayan öğrenciler genellikle daha gelişmiş teknolojik altyapıya erişim imkanına sahiptir. Bu durum, bu öğrencilere çeşitli dijital araçlar ve kaynaklarla deneyim kazanma fırsatı sunmakta, dijital becerilerinin gelişimini desteklemektedir. Buna karşılık, kırsal bölgelerdeki öğrenciler, sınırlı teknolojik kaynaklara erişim nedeniyle dezavantajlı durumdadır. Bu farklılıklar hem eğitimdeki fırsat eşitliğini hem de öğrencilerin dijital dünyaya adaptasyonunu etkilemektedir. Sosyoekonomik faktörler de öğrencilerin dijital beceri ediniminde önemli bir rol oynamaktadır. Yapılan bazı araştırmalar, ekonomik olarak dezavantajlı bölgelerde yaşayan öğrencilerin, dijital araçlara erişim konusunda ciddi sınırlamalarla karşılaştığını göstermektedir. Bu durum, dijital becerilerin gelişimini doğrudan etkileyebilmekte ve bu öğrencilerin teknolojiyle etkileşimini sınırlamaktadır. Ayrıca, eğitimde dijital araçların kullanımı konusunda öğretmenlerin yeterlilikleri de öğrencilerin dijital becerilerini etkilemektedir. Öğretmenlerin dijital teknolojileri etkin bir şekilde kullanma becerileri, öğrencilerin bu araçlardan maksimum fayda sağlamalarını belirleyen bir faktördür. Dolayısıyla, öğretmenlerin dijital beceri seviyeleri ile öğrencilerin dijital beceri edinimleri arasında doğrudan bir bağlantı bulunmaktadır (OECD, 2016).

Eğitimde Dijital Becerilerin Önemi ve Geleceği

Öğrencilerin dijital becerilerinin geliştirilmesi, günümüzün hızla dijitalleşen dünyasında, onların akademik ve mesleki başarıları için kritik bir öneme sahip olmuştur. Dijital beceriler, öğrencilere bilgiye daha hızlı ve etkin bir şekilde erişim sağlama, öğrenme süreçlerini daha interaktif ve katılımcı hale getirme ve dijital dünyada rekabetçi bir şekilde yer alabilme yeteneği kazandırma gibi çok yönlü avantajlar sunmaktadır. Bilgiye erişim ve kullanımındaki kolaylık, öğrencilerin öğrenme süreçlerini derinlemesine ve esnek bir şekilde yönlendirmelerine olanak tanır. Dijital beceriler, bilgiye ulaşmada sınırları kaldırarak, öğrencilerin araştırma ve keşif yeteneklerini geliştirir. Bu durum, öğrenme motivasyonunu ve bağımsız öğrenme becerilerini artırır. Öğrenme süreçlerini zenginleştirmek, dijital becerilerin başka bir önemli yönüdür. Öğrenciler, dijital araçlar ve kaynaklar sayesinde daha görsel, etkileşimli ve pratik öğrenme deneyimleri yaşayabilirler. Bu, öğrenme sürecini daha anlamlı ve kalıcı hale getirirken, öğrencilerin yaratıcılık ve eleştirel düşünme yeteneklerini de geliştirmektedir. Dijital dünyada rekabet edebilme yeteneği, öğrencilerin gelecekteki kariyerleri için özellikle önemlidir. Günümüz iş dünyası, teknolojiyi etkili bir şekilde kullanabilme yeteneğini temel bir beceri olarak görmekte ve bu beceriye sahip bireyleri tercih etmektedir. Dolayısıyla, öğrencilerin dijital becerilerinin geliştirilmesi, onların iş dünyasında rekabetçi olmalarını sağlayan temel bir faktördür (Parlak, 2017).

Eğitimde Dijital Beceri Eğitimi

Türkiye'nin eğitim sisteminde dijital beceri eğitiminin artırılması yönünde atılan adımlar, dijital çağda öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik önemli bir gelişme olarak kabul edilmektedir. Bu kapsamda, okullarda bilgisayar ve bilişim teknolojileri derslerinin zorunlu hale getirilmesi, öğrencilerin teknolojiyle etkileşimini artırmayı ve onları dijital dünyaya hazırlamayı amaçlamaktadır (Tüzel & Tok, 2013). Öğrenciler arasında dijital beceri eğitimi konusunda eşit olmayan fırsatlar, uzun vadede onların teknolojiyi etkili bir şekilde kullanma

yeteneklerini ve dijital okuryazarlık düzeylerini etkilemektedir. Ayrıca, bu durum, öğrencilerin gelecekteki akademik ve mesleki fırsatlarına da etki edebilir (Altun, 2019). Eğitimde dijital beceri eğitiminin etkinliği, aynı zamanda öğretmenlerin dijital teknolojilere olan yeterliliklerine de bağlıdır. Öğretmenlerin bu konudaki eğitimleri ve deneyimleri, derslerin kalitesini ve öğrencilere sunulan bilgi ve becerilerin çeşitliliğini doğrudan etkileyebilir. Eğitim politikalarının bu alandaki öğretmen eğitimine ve gelişimine odaklanması gerekmektedir (Karabacak, 2019).

Dijital becerilerle ilgili öğretmen eğitimi

Türkiye'de öğretmen eğitimi, dijitalleşme sürecine ayak uydurmak ve eğitimde teknolojik gelişmeleri entegre etmek için önemli bir dönüşüm sürecinden geçmektedir. Bu bağlamda, özellikle dijital becerilerin geliştirilmesine yönelik öğretmen eğitim programları büyük önem kazanmıştır. Bu programlar, dijital becerilere sahip olmayan öğretmenlerin bu eksikliklerini gidermeyi ve onları sınıf içinde teknolojiyi etkili bir şekilde kullanabilecek şekilde donatmayı amaçlamaktadır. Aynı zamanda bu tür eğitimler, öğretmenlerin dijital teknolojileri sınıf içerisinde etkin bir şekilde kullanabilmeleri için gereken beceri ve bilgiyi kazanmalarına yardımcı olurken, aynı zamanda öğrencilerin dijital dünyadaki yerlerini sağlamlaştırılmalarını da desteklemektedir (Alkan, 2011).

Eğitim programları, öğretmenlere, temel bilgisayar kullanım becerilerinden başlayarak, daha ileri düzeyde dijital araçların ve yazılımların kullanımına kadar geniş bir eğitim yelpazesi sunmaktadır. Ayrıca, bu programlar, öğretmenlere dijital içerik geliştirme konusunda rehberlik ederek, ders materyallerini daha etkileşimli ve öğrenciler için daha cazip hale getirmeyi amaçlamaktadır. Çevrimiçi kaynakların kullanımı ve dijital güvenlik gibi konular da eğitimlerin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu eğitimler sayesinde, öğretmenlerin dijital dünyadaki en güncel araçları ve yöntemleri takip etmeleri ve bunları sınıf ortamına uygulamaları hedeflenmektedir (Elvan & Mutlubaş, 2020). Öğretmenlerin dijital becerilerinin gelişimi, öğrencilerin teknolojiyi kullanma ve dijital dünyada etkin bir şekilde yer alma yeteneklerini de olumlu yönde etkilemektedir. Teknolojiyi etkili kullanan öğretmenler, öğrencilere dijital okuryazarlık becerilerini kazandırmada ve onları dijital geleceğe hazırlamada önemli bir rol oynamaktadır (Aydın & Gegeoğlu, 2017).

Programlar, öğretmenlerin teknolojiyi pedagojik bir araç olarak sınıf içi etkinliklere entegre etmelerine olanak tanıyacak şekilde tasarlanmıştır. Eğitim içeriği, interaktif tahtalar, öğrenci yanıt sistemleri, eğitimde kullanılan çeşitli yazılım araçları, çevrimiçi öğrenme platformları ve öğrenci katılımını artıran dijital uygulamaları içermektedir (Yelken, 2019).

Öğretmenlerin Dijital Becerilerinin Sınıf İçi Uygulaması

Türkiye'deki öğretmen eğitim programlarının etkililiği, dijital becerilerin geliştirilmesi ve bu becerilerin sınıf içi uygulamalara entegrasyonu açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu programlar, öğretmenlerin öğrencilerle daha etkileşimli ve verimli bir eğitim ortamı oluşturmalarını hedeflemekte ve bu süreçte teknolojinin pedagojik kullanımına odaklanmaktadır. Etkili öğretmen eğitim programları, sınıf içi etkileşimi ve öğrenci katılımını artırmak için dijital araçların kullanımına odaklanmaktadır. Türkiye'de öğretmenlerin dijital

becerilerinin sınıf içi uygulaması, eğitimin geleceğini şekillendiren önemli bir faktördür. Öğretmenler, teknolojiyi kullanarak eğitim metodolojilerini yeniden tasarlamakta ve ders içeriklerini dijitalleştirmektedirler (Yelken, 2019).

Öğretmenler, bu eğitimler sayesinde çeşitli dijital araçları ve uygulamaları tanıyarak, dersleri daha çekici ve etkileşimli hale getirebilmektedirler. Öğretmenlerin sınıf içinde kullandıkları dijital araçlar çeşitlilik göstermektedir. Buna göre en sık kullanılan dijital araçlar şu şekilde sıralanabilir:

İnteraktif Tahtalar: Bu tahtalar, görsel ve işitsel materyalleri birleştirerek dersleri daha anlaşılır ve etkileşimli hale getirmektedir.

Yazılım Araçları: Eğitimde kullanılan yazılım araçları, öğretmenlere ders materyallerini özelleştirme ve çeşitlendirme imkânı sunmaktadır. Bu yazılımlar, öğretmenlerin öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına göre ders içeriklerini ayarlamalarına yardımcı olurken, aynı zamanda farklı öğrenme stillerine hitap edebilme imkânı sağlamaktadır.

Çevrimiçi öğrenme platformları: Bu platformlar öğrencilere ders dışında da öğrenmeye devam etme fırsatı sunmaktadır. Bu platformlar, öğrencilere ek kaynaklar, interaktif egzersizler ve öz değerlendirme araçları sağlayarak, öğrenme sürecini sürekli ve etkileşimli hale getirmektedir (Alkan, 2011).

Öğrencilerin Teknolojiyi Öğrenme ve Kullanma Sürecinin Değerlendirilmesi

Dijital teknolojiler, öğretmenlere öğrencilerin performansını değerlendirmede ve bireysel geri bildirimlerde bulunmada yeni yollar sunmaktadır. Öğretmenlerin dijital becerilerinin sınıf içindeki uygulamaları ve bu uygulamaların öğrenci öğrenimine olan etkileri, kapsamlı değerlendirme yöntemleri ile incelenmektedir. Öğrencilerin teknolojiyi nasıl öğrendikleri ve kullanma biçimleri, çeşitli yöntemlerle detaylı bir şekilde değerlendirilmektedir. Bu süreç, öğrencilerin dijital araçları kullanma yeteneklerini, bu araçların öğrenme süreçlerine olan katkılarını ve öğrencilerin teknolojik beceri gelişimini anlamak için kritik öneme sahiptir (Kurt, Bardakçı, & Karal, 2022).

Sınıf içi gözlemler: Öğretmenlerin öğrencilerin teknoloji kullanımını doğrudan izlemelerini sağlar. Bu gözlemler sırasında, öğrencilerin dijital araçlarla nasıl etkileşime girdikleri, bu araçları kullanırken gösterdikleri problem çözme becerileri ve yaratıcılık düzeyleri dikkate alınır.

Öğrencilere yönelik anketler ve geri bildirim formları: Öğrencilerin dijital araçlar hakkındaki düşüncelerini ve bu araçların öğrenme süreçlerine katkılarını anlamak için kullanılır. Bu yöntemler, öğrencilerin teknoloji kullanımıyla ilgili görüşlerini, tercihlerini ve zorlukları ifade etmelerine olanak tanır.

Dijital platformlar üzerinden gerçekleştirilen testler ve değerlendirmeler: Öğrencilerin dijital becerilerini objektif bir şekilde ölçmek için kullanılır. Bu testler, öğrencilerin teknolojik araçları etkin bir şekilde kullanma yeteneklerini ve bu araçlarla ilişkili bilgi düzeylerini belirlemeye yardımcı olur.

Proje tabanlı ödevler: Öğrencilerin dijital araçları gerçek dünya senaryolarında ve karmaşık problem çözme durumlarında nasıl uyguladıklarını gösterir. Bu tür ödevler, öğrencilerin teknolojiyi yaratıcı ve yenilikçi yollarla kullanma becerilerini değerlendirir (Batdı & Yılmaz, 2022).

Bu değerlendirme süreci, öğrencilerin teknolojik becerilerinin gelişim düzeyini belirlemede önemli bir rol oynar. Öğrencilerin dijital araçları nasıl kullandıkları, bu araçların öğrenme süreçlerine olan etkileri ve öğrencilerin bu süreçte nasıl ilerledikleri, eğitimciler için değerli bilgiler sağlar. Öğrencilerin teknolojiyi öğrenme ve kullanma süreçlerinin değerlendirilmesi, eğitimcilerin ve okul yönetimlerinin öğrencilerin dijital becerilerini geliştirmek için gerekli stratejileri belirlemelerine yardımcı olur. Bu süreç, öğrencilerin teknolojik yeterliliklerini artırmak, eğitimde teknolojik entegrasyonu geliştirmek ve geleceğin dijital dünyasına hazırlıklı bireyler yetiştirmek için kritik bir öneme sahiptir (Yıldırım, 2021).

Öğretmenlerin dijital becerilerinin sınıf içindeki uygulamaları, eğitimin geleceğine yön vermektedir. Bu uygulamalar, derslerin daha etkileşimli ve öğrenci merkezli hale gelmesine katkıda bulunurken, öğrencilerin öğrenme deneyimlerini zenginleştirmekte ve onları dijital çağın gereksinimlerine hazırlamaktadır. Bu nedenle öğrencilerin dijital araçlarla etkileşimi, modern eğitim ortamlarının merkezinde yer almaktadır. Bu etkileşimin öğrenme motivasyonu ve katılım üzerindeki etkisi, eğitimciler ve araştırmacılar tarafından dikkatle incelenmektedir. Öğretmenlerin uyguladığı dijital metodolojiler, öğrencilerin öğrenme sürecine olan katılımını artırmakta ve bu süreci daha anlamlı, etkileşimli hale getirmektedir. Öğretmen ve öğrencilerde dijital becerilerin geliştirilmesi, bu becerilerin sınıf içi uygulamalarının artırılmasının öğrencilerin gelişimi üzerinde bir takım olumlu sonuçlar doğuracağı açıktır (Kurt, Bardakçı, & Karal, 2022). Bu sonuçlardan bazıları şu şekilde belirtilebilir:

- *Öğrenci Katılımının Artışı:*

Dijital araçların sınıf içinde kullanımı, öğrenci katılımını önemli ölçüde artırmaktadır. Öğrenciler, interaktif tahtalar, mobil uygulamalar ve çevrimiçi öğrenme platformları gibi dijital araçların kullanımıyla derslere daha fazla ilgi göstermektedir. Bu araçlar, öğrencilere görsel ve işitsel materyallerle zenginleştirilmiş bir öğrenme deneyimi sunarak, öğrenme süreçlerini daha çekici hale getirir.

- *Kritik Düşünme ve Problem Çözme Becerilerinin Gelişimi:*

Öğretmenler, dijital araçları sadece bilgi aktarımı için değil, aynı zamanda öğrencilerin yaratıcılıklarını ve problem çözme becerilerini geliştirmek için de kullanmaktadırlar. Dijital araçlarla yapılan etkileşimler, öğrencilerin kritik düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmek için ideal ortamlar yaratmaktadır. Öğrenciler, teknoloji destekli öğrenme aktivitelerinde karşılaştıkları problemleri çözmek için yaratıcı çözüm yolları aramakta ve bu süreçte analitik düşünme yeteneklerini kullanmaktadırlar.

- *Yaratıcı Düşünmenin Teşviki:*

Dijital araçlar, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmelerine de olanak tanımaktadır. Örneğin, dijital sanat araçları, programlama platformları ve multimedya projeleri, öğrencilere kendi yaratıcı fikirlerini ifade etme ve bu fikirleri dijital ortamlarda gerçekleştirme fırsatı sunmaktadır.

- *Teknolojik Uygulamaların Etkin Kullanımı:*

Öğrencilerin dijital araçları etkin bir şekilde kullanma yetenekleri, onların gelecekteki akademik ve mesleki başarıları için temel bir öneme sahiptir. Öğretmenlerin rehberliğinde, öğrenciler çeşitli dijital araçları ve uygulamaları keşfederken, bu araçları günlük öğrenme pratiklerine nasıl entegre edeceklerini de öğrenmektedirler. Bu süreç, onların teknolojiyle etkileşim becerilerini geliştirirken, aynı zamanda dijital çağın gerektirdiği becerileri kazanmalarını sağlamaktadır (Kurt, Ceylan, Bodur, & Yüksel, 2023).

Materyaller ve Yöntemler

Bu çalışmada bulgular literatür taraması yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Literatür taraması, belirli bir konu, sorun ya da araştırma sahasıyla ilişkili olup var olan bilgi ve kaynakları sistemli bir biçimde incelemeyi tanımlamaktadır. Bu aşama, genel olarak bilimsel çalışmalar, tez araştırmaları, makale yazımları ya da proje vb. akademik çalışmalar öncesinde gerçekleştirilir. Literatür taraması, mevcut literatürdeki önemli bilgileri, bulguları ve teorik çerçeveleri anlamak, var olan boşlukları belirlemek ve daha önce yapılan çalışmaların metodolojik yaklaşımlarını değerlendirmek amacıyla yapılır (Demirci, 2014).

Bu çalışmada, öğretmenlerin sınıf içi dijital beceri uygulamalarını ve bu uygulamaların öğrenci öğrenimine etkisini, dijital araç kullanımında karşılaşılan fırsat ve zorlukları araştırmak üzere, ayrıntılı literatür taraması yapılmıştır. Bu amaçla dijitalleşme, öğretmen, öğrenci anahtar kelimeleri kullanılarak kitap, makale, tezler taranmış ve ulaşılan bilgilere çalışmada yer verilmiştir.

Sonuçlar ve Tartışma

Teknolojinin sınıf içindeki uygulaması modern eğitimin ayrılmaz bir parçası haline gelmiş olsa da bu süreç bazı zorlukları da beraberinde getirmektedir. Bu zorluklar arasında en belirgin olanları şunlardır:

- Türkiye'de öğretmenler ve öğrenciler arasında teknolojiye erişimde gözlemlenen eşitsizlikler önemli bir sorundur. Kırsal bölgelerde ve ekonomik olarak dezavantajlı alanlarda bulunan okullar, genellikle yeterli teknolojik altyapıya ve kaynaklara sahip değildir. Bu durum, bu bölgelerdeki öğrencilerin dijital araçlardan tam anlamıyla faydalanmalarını engellemektedir.
- Bazı okullarda, güncel ve etkili teknolojik araçların eksikliği, eğitimde teknolojinin potansiyelini tam olarak kullanmayı zorlaştırmaktadır. İnternet bağlantısının zayıf olması, yetersiz bilgisayar sayısı ve eski teknolojik ekipmanlar bu alandaki başlıca sorunlardır.

- Öğretmenlerin teknoloji kullanımı konusunda farklı yetkinlik düzeyleri de teknoloji entegrasyonunu zorlaştıran bir başka faktördür. Bazı öğretmenler, dijital araçları etkili bir şekilde kullanmada kendilerini rahat hissederken, diğerleri bu konuda daha az deneyime sahip olabilir ve ek eğitime ihtiyaç duyabilir. Bu zorluklarla birlikte, teknoloji kullanımının eğitimde sunduğu fırsatlar da göz ardı edilmemelidir.
- Teknoloji, öğrencilere coğrafi veya sosyoekonomik sınırlamalar olmaksızın kaliteli eğitim materyallerine erişim imkânı sunmaktadır. Bu, özellikle uzaktan eğitim ve çevrimiçi kaynakların kullanımı ile mümkün hale gelmektedir.
- Teknoloji kullanımındaki zorluklar, öğretmenlerin dijital becerilerini artırmak için sürekli eğitim ve profesyonel gelişim programlarına olan ihtiyacı vurgulamaktadır. Bu tür programlar, öğretmenlerin teknolojiyi daha etkin kullanmalarını sağlayarak, eğitim kalitesini artıracaktır.
- Teknolojinin sınıf içi uygulaması, eğitimde hem zorlukları hem de fırsatları beraberinde getirmektedir. Bu durum, eğitim sistemlerinin bu zorlukları aşmak ve teknolojinin sunduğu fırsatları en iyi şekilde değerlendirmek için yenilikçi ve kapsayıcı yaklaşımlar geliştirmesi gerektiğini göstermektedir (Parlak, 2017)

Türkiye’de eğitim sisteminin dijital teknolojilerle entegrasyonu, 21. Yüzyılın eğitim gerekliliklerine uyum sağlama çabasının bir parçası olarak görülmektedir. Bu entegrasyon süreci, öğretim metodolojilerinin yeniden şekillenmesi ve eğitim materyallerinin dijitalleştirilmesi gibi önemli değişiklikleri beraberinde getirmiştir. Öğretmenlerin dijital beceri seviyelerinin değerlendirilmesi, eğitim alanında teknolojinin giderek artan etkisinin bir yansımasıdır. Bu beceriler, öğretmenlerin eğitim metodolojilerini zenginleştirmede ve öğrenme süreçlerini teknolojiyle uyumlu hale getirmede kritik bir rol oynamaktadır (Kurt, Bardakçı, & Karal, 2022).

Öğretmenlerin ve öğrencilerin dijital becerilerinin geliştirilmesi, eğitimde teknolojik entegrasyonun başarısı için kritik önem arz etmektedir. Bu süreç, öğrencilerin bilgiye erişimini kolaylaştırmakta, öğrenme motivasyonlarını ve bağımsız öğrenme yeteneklerini artırmaktadır. Öğretmen eğitim programlarının güçlendirilmesi ve teknolojik altyapının iyileştirilmesi, bu süreçte önemli rol oynamaktadır. Özellikle kırsal ve sosyoekonomik açıdan dezavantajlı bölgelerdeki öğrencilere yönelik desteklerin artırılması, eğitimde dijital eşitliğin sağlanması açısından hayati öneme sahip olmaktadır.

Türkiye'deki öğretmenler, dijital teknolojileri sınıf ortamında etkili bir şekilde kullanmada bazı zorluklarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu zorlukların başında gelen teknolojik altyapının eksikliği, eğitim materyallerinin sınırlı olması ve öğretmenlerin kişisel teknoloji kullanım becerilerindeki farklılıklar, eğitimde dijital dönüşüm sürecini yavaşlatan temel engeller arasında yer almaktadır (Karabacak, 2019). Zorluklar, eğitimde teknolojik entegrasyonun geliştirilmesi için yeni stratejiler geliştirmeye zemin hazırlamaktadır. Bu, öğretmen eğitimi programlarının güçlendirilmesi, teknolojik altyapının iyileştirilmesi ve çeşitli eğitim materyallerinin dijitalleştirilmesi yoluyla gerçekleştirilebilir. Bu yaklaşım, öğrenme ortamlarını daha etkileşimli ve katılımcı hale getirirken, öğrencilerin dikkatini ve ilgisini artırmaktadır. Öğretmenlerin profesyonel gelişim programlarına katılımı ve bu programların kalitesi, dijital becerilerin sınıf içi uygulamalarının etkinliğini doğrudan etkileyen faktörler

arasında olmaktadır. Öğrencilerin dijital araçlarla etkileşimi, öğrenme motivasyonunu ve katılımını artıran, kritik düşünme, problem çözme ve yaratıcı düşünme gibi becerileri geliştiren bir faktör olarak ön plana çıkmaktadır. Örneğin, öğrencilere yönelik proje tabanlı ödevlerde dijital araçlar kullanılarak, öğrencilerin araştırma yapma, eleştirel düşünme ve takım çalışması gibi becerilerini geliştirmeleri hedeflenmektedir. Bu etkileşim, eğitimciler tarafından dikkatle değerlendirilmeli ve öğrencilerin bu dijital araçları etkili ve verimli bir şekilde kullanmalarını sağlamak için desteklenmelidir. Özellikle proje tabanlı öğrenme ve grup çalışmaları, öğrencilere gerçek dünya problemlerini çözme ve takım içinde iş birliği yapma becerilerini kazandırmaktadır. Bu tür aktiviteler, öğrencilerin yaratıcı potansiyellerini keşfetmelerine ve yeni yetenekler geliştirmelerine yardımcı olacaktır. Bu yaklaşım, öğrencilerin dijital çağın gerekliliklerine uygun şekilde donatılmasına katkıda bulunacak ve onların gelecekteki başarıları için sağlam bir temel oluşturacaktır. Bu bilgiler, eğitim programlarının ve öğretim yöntemlerinin daha etkili bir şekilde tasarlanmasına ve öğrencilerin dijital çağın gereksinimlerine uygun şekilde yetiştirilmelerine yardımcı olur. Ancak, teknolojiye erişimin önündeki eşitsizliklerin bu potansiyeli sınırladığını söylemek mümkündür.

Eğitim sektöründe dijital becerilerin ve teknolojik altyapının dağılımı, önemli bir eşitsizlik sorununu ortaya koymaktadır. Bu durum, özellikle teknolojik altyapı ve eğitimde dijital fırsat eşitliği bağlamında ele alındığında daha belirgin hale gelmektedir. Türkiye'deki birçok okul, yeterli teknolojik altyapıya sahip değildir. Özellikle kırsal bölgelerdeki okullarda, internet bağlantı hızı düşük olabilir veya gerekli eğitim teknolojileri eksik olabilir. Bu durum, öğretmenlerin dijital araçları derslerinde etkin bir şekilde kullanmalarını engellemektedir. Dijital eğitim materyallerinin yetersizliği, öğretmenlerin eğitimde teknolojiyi etkin kullanmalarını sınırlayan bir başka faktördür (Kurt, Bardakçı, & Karal, 2022). Kaliteli ve çeşitli dijital içeriklerin eksikliği, derslerin çekiciliğini ve etkinliğini azaltabilir. Öğretmenler arasındaki dijital okuryazarlık seviyelerindeki farklılıklar, teknoloji kullanımı konusunda önemli bir zorluktur. Bazı öğretmenler, yeni teknolojileri benimseme ve bunları eğitim süreçlerine entegre etme konusunda daha istekli ve yetenekliyken, diğerleri bu konuda daha az deneyime sahip olabilir.

Türkiye'deki eğitim sisteminin dijitalleşme sürecindeki mevcut durumu ve geleceğe yönelik önerileri detaylı bir şekilde ele alındığı bu çalışmada, eğitim politikalarının, öğretmen eğitimi ve teknolojik altyapı geliştirilmesine odaklanması, dijital çağda başarılı bir eğitim sistemi için gerekli adımlar arasında yer aldığını belirtmek önemlidir. Bu yaklaşımlar, Türkiye'de eğitimin geleceğini şekillendirecek ve tüm öğrencilere eşit ve kaliteli eğitim fırsatları sunacak şekilde tasarlanmalıdır. Bu sürecin, öğrencilerin dijital dünyada etkili ve rekabetçi bireyler olarak yer almalarını sağlamak için kritik olduğu vurgulamak önemlidir. Öğretmenler, interaktif tahtaları kullanarak ders anlatımlarını zenginleştirebilir, karmaşık konseptleri görselleştirebilir ve öğrencilerin derslere katılımını artırabilirler. Bu dönüşüm, öğrencilerin eğitim süreçlerinde daha aktif rol almalarını sağlamak ve onların kapsamlı beceriler kazanmalarına yardımcı olmaktadır. Çeşitli eğitim teknolojileri sayesinde, öğretmenler öğrencilerin ilerlemesini daha yakından takip edebilir ve onlara özelleştirilmiş geri bildirimler verebilirler.

Referans

- Alkan, C. (2011). *Eğitim teknolojisi*. Ankara: Anı yayıncılık.
- Altun, N. (2019). *Temel eğitim programları ve ders kitaplarının dijital okuryazarlık bağlamında incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ayaydın, Y. (2020). *Sosyal bilgiler öğretiminde teknolojinin kullanımı*. İstanbul: Yeni İnsan yayınevi.
- Aydın, G., & Gegeoğlu, Ş. (2017). Ortaöğretim okullarındaki öğretmenlerin mesleki alanda eğitim teknolojilerini kullanma düzeylerinin incelenmesi. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 27-50.
- Batdı, V., & Yılmaz, Z. A. (2022). *Eğitimde teknoloji destekli yeni yönelimler*. Ankara: Anı yayıncılık.
- Chapman, S. (2020). The significance of context: Autonomy and curriculum reform in rural schools. *The Curriculum Journal*, 31(2), 231-243.
- Dickinson, K. J., & Bass, B. L. (2020). A systematic review of educational mobile-applications (APPS) for surgery residents: Simulation and beyond. *Journal of Surgical Education*, 77(5), 1244–1256.
- Elvan, D., & Mutlubaş, H. (2020). Eğitim-öğretim faaliyetlerinde teknolojinin kullanımı ve teknolojinin sağladığı yararlar. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(6), 100-109.
- Erden, M. K., & Uslupehlivan, E. (2020). Eğitimde teknoloji kullanımının bugünü ve geleceğine ilişkin öğretmen adaylarının düşüncelerinin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, XIII(1), 109-126.
- Kar, T., & Öçal, M. F. (2022). *İlköğretimde teknoloji destekli ölçme öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi yayıncılık.
- Karabacak, Z. İ. (2019). Türkiye’de dijital dönüşüm ve dijital okuryazarlık. *Türk İdare Dergisi*, 91(488), 319-343.
- Kurt, A. A., Bardakçı, S., & Karal, H. (2022). *Eğitim ve değişim*. Ankara : Pegem Akademi .
- Kurt, S., Ceylan, E., Bodur, A., & Yüksel, G. (2023). Dijital dönüşüm ve öğrenci değerleri üzerindeki etkisi: Öğretmen görüşlerine dayalı bir araştırma. *Academic Social Resources Journal*, 8(49), 2652-2662.
- OECD. (2016). *Innovating education and educating for innovation: The power of digital technologies and skills*. Paris: OECD publishing.
- Özbek, Y. (2020). *Sınıf öğretmenlerinin dijital içerik ve teknolojiyi kullanma becerileri*. Yayımlanmamış yüksek lisans projesi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

- Parlak, B. (2017). Dijital çağda eğitim: Olanaklar ve uygulamalar üzerine bir analiz. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(Kayfor15 Özel Sayısı), 1741-1759.
- Reiser, R., & Dempsey, J. (2018). *Trends and issues in instructional design and technology*. New York: Pearson education.
- Selvi, K. (2022). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. Ankara: Anı yayıncılık.
- TTGV. (2022). *Teknolojik inovasyon bağlamında eğitim ve öğretimin güncel analizi*. Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı. Ankara: Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı.
- Tüzel, S., & Tok, M. (2013). Öğretmen adaylarının dijital yazma deneyimlerinin incelenmesi. *Tarih Okulu Dergisi*, 6(15), 577-596.
- Yelken, T. Y. (2019). *Öğretim teknolojileri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yıldırım, İ. (2021). *Teknoloji destekli öğretim güncel gelişmeler*. Ankara: Nobel Akademi.
- Yürektürk, F. N., & Coşkun, H. (2020). Türkçe öğretmenlerinin teknoloji kullanımına ve teknoloji destekli Türkçe öğretiminin etkililiğine dair görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(3), 986-1000.